

і, головне, — в стратегічному періодах. Їх наявність (або відсутність) визначає вибір цілей, завдань і рішень, прийнятих для управління в довгостроковій перспективі та забезпечення інвестиційної привабливості банку;

— ФСБ виступає інструментом, який забезпечує цілеспрямовану інтеграцію всіх конкурентних переваг і функціональних стратегій в єдину, цілісну корпоративну стратегію за умов суттєвого загострення конкурентної боротьби;

— ФСБ є засобом, що дозволяє керувати зміною фінансового потенціалу банку на базі нейтралізації негативних і активного використання позитивних передумов розвитку на шляху інноваційного розвитку та збереження фінансової стабільності.

Список літератури

1. Бланк И.А. Финансовая стратегия предприятия. — К.: Ника-Центр Эльга. 2004
2. Ковалев В.В. Основы теории финансового менеджмента. — М.: Проспект. 2007
3. Уорд К. Стратегический управленческий учет. — М.: Олимп-Бизнес. 2002
4. Бочаров В.В. Корпоративные финансы. — М. — СПб.: Питер. 2008
5. Бригхем Ю., Гапенски Л. Финансовый менеджмент: Полный курс в 2-х томах, перевод с английского под ред. В.В. Ковалева. — СПб.: Экономическая школа, 2007. — Т. 2. — 669 с.
6. Стратегия бизнеса /. Под ред. Г.Б. Клейнера. — М.: КОНСЭКО. 1998.

УДК 336.71

О. В. Коцюба,

студентка фінансового факультету,

Л. Ф. Кондусова,

к.е.н., доцент кафедри фінансів,

Харківський національний економічний університет

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ ЯК СУБ'ЄКТІВ ФОНДОВОГО РИНКУ

Розвиток соціальної сфери, реального сектору економіки, забезпечення стабільного фінансового клімату в державі забезпечується активною інвестиційною діяльністю банківських установ. Проте певні проблеми заважають нормальному розвитку бан-

ківської системи, що обумовлює потребу у вивченні питання інвестиційної діяльності банків. Метою дослідження є аналіз економічної ситуації на фондовому ринку та у банківській системі, аналіз діяльності банків як портфельних інвесторів.

Розглядаючи позицію банків з точки зору інвестиційної діяльності, можна зробити висновок, що метою інвестування коштів у цінні папери, перш за все, є отримання прибутку та забезпечення участі у статутному капіталі інших підприємств, контроль над їхньою діяльністю та власністю [1, с. 112]. Проте деякі вчені вважають, що діяльність банків на фондовому ринку є виключно зобов'язанням вкладати кошти. Справа в тому, що банки кожного року нарощують ресурсну базу, але майже не збільшують обсяги кредитних активів, не маючи надійного та платоспроможного платника. Побудована автором кореляційна модель на основі даних діяльності банків, опублікованих на сайті НБУ [2], дає змогу зробити висновок, що кредитна діяльність досі є пріоритетною для банківської системи, проте з кожним роком її питома вага зменшується у загальних активах банку. Це відбувається через відсутність надійних кредиторів. Модель показує, що в 2013 році питома вага кредитів буде складати не більше 64,5 %, а в 2014 році — 64,0 %.

Розглядаючи інвестиційну діяльність 5 найкрупніших банків України за обсягами їхніх активів станом на 01.01.2013 р., можна констатувати той факт, що державні банки «Ощадбанк» та «Укресімбанк»кладають у цінні папери найбільше коштів: питома вага таких вкладень у загальних активах банків складають відповідно 22,7 % і 15,3 %. Найбільший банк в Україні «Приватбанк» майже не інвестує кошти у акції — 0,3 % від загальних активів. Даний банк надає перевагу кредитним операціям, а також інвестиціям у дочірні компанії. Розглядаючи інвестиційну діяльність 115 найменших банків, то питома вага вкладень у цінні папери складає 3,5 %. У даному випадку банки просто не мають достатньої кількості активів для використання їх як інвестиційних коштів [2].

Одним з головних факторів, що негативно впливає та гальмує інвестиційну діяльність банків, є нерозвиненість фондового ринку України. Недостатня капіталізація, непрозорість, невідповідність світовим вимогам організації біржових торгів, відсутність єдиного центрального депозитарію — усе це зумовлює негативний вплив на розвиток фондового ринку. Порівнюючи динаміку зміни індексів UX (Українська біржа), S&P 500 (Біржа США), DAX (Німецька біржа), FTSE (Британська біржа), можна констатувати той факт, що UX збільшився лише на 15 % порівняно з S&P 500 — 78,3 %, DAX — 76,9 %, FTSE — 63,3 %.

За період 2009—2013 рр. спостерігається стала динаміка зростання обсягів цінних паперів у портфелі банків. Починаючи з 2012 року частка довгострокових боргових цінних паперів у портфелі банків зменшувалась — з 57,4 % у 2011 році до 43,9 % у 2013 році. Це говорить про те, що банки намагаються зменшити ризики, пов'язані із заборгованістю за цінними паперами [2; 4, с. 89]. Крім боргових цінних паперів у портфелі банків присутні акції на продаж, торговий портфель акцій, інвестиції в асоційовані та дочірні компанії. Акціям у портфелі належить невелика пайова участь — 38 %, проте порівнюючи із 2010 р., питома вага акцій у портфелі значно зросла з 7,2%. Це пов'язано із розвитком фондового ринку в Україні, зокрема заснуванням «Української біржі», розповсюдженням послуги Інтернет-трейдингу тощо. Стосовно ринку державних цінних паперів, то станом на 01.01.2013 року найбільшим власником облігацій внутрішньої державної позики в Україні є Національний банк України, — 56,8 %. Порівняно із 01.01.2012 частка НБУ зросла на 2,9 % — з 53,9 %. За допомогою ОВДП Національний банк України підтримує пропозицію грошей і регулює ліквідність банків, активно рефінансуючи під заставу державних цінних паперів [3, с. 92].

Таким чином, можна зробити висновок, що інвестиційну діяльність банків не можна назвати активною. Вкладення коштів у цінні папери є необхідністю, оскільки з кожним роком питома вага наданих кредитів у активах банків зменшується, що говорить про незацікавленість банків надавати кредити. Банки надають перевагу низькоризиковим цінним паперам, що розміщаються на ринку державою та державними корпораціями. Вкладення коштів в облігації внутрішньої державної позики страхує банки від кредитних та фондових ризиків. Проаналізувавши структуру активів 5 найкрупніших банків України, можна зробити висновок, що тільки державні банки «Ощадбанк» та «Укресімбанк» зацікавлені у інвестуванні коштів у цінні папери. Керівництво даних банків розуміє важливість інвестицій у цінні папери вітчизняних підприємств для української економіки. Проте проблеми, які виникають на фондовому ринку, значно гальмують інвестиційну діяльність банків.

Список літератури

1. Мельников А.Е. Теоретичні аспекти банківської інвестиційної діяльності // Наукові праці МАУП. — 2011. — Вип. 2(29). — С. 110—116.
2. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
3. Брус С.І. Банки на фондовому ринку України: зміна інвестиційних пріоритетів // Економіка і прогнозування. — 2011. — №4. — С. 86—96.